

Kinder Torah[®]

Parashas Metzora

First or Last?

What is the connection between the end of Parashas Shemini and the beginning of Parashas Tazriah? The Torah was not written haphazardly, *chas v'shalom* (G-d forbid); therefore, there must be a good reason for Tazriah to follow Shemini. The sefer MiMamakim devotes an entire chapter to this question. Parashas Shemini ends off with the *simonei tumah* (signs of impurity) in animals. Parashas Tazriah begins with the *simonei tumah* in humans. Rashi adds that just as man was created after animals, so too his laws were written after the laws of animals (Vayikra 12:2).

This answer leads us to a famous question. Man is the pinnacle of creation; therefore, he should have been created first, and not last. Why was the most important creation left for the end? The answer touches the very essence of the human being - his *neshama* (soul). The creation of his spiritual side preceded one of the most exalted spiritual creations - the *Maase Merkava* (Hashem's Holy Chariot)! This is an awesome thought. Man was created first and last. His soul the first, is from the highest spiritual worlds, and his body the last, is the lowest of physical creations. This leads to another question. We think of the human body as being wondrously complex. Why is it called the lowest of creations?

The Netziv, in his commentary on Shir HaShirim, sets down a very important principle. There are four types of creations: inanimate objects, plants, animals, and humans. Inanimate objects (minerals) are the least sophisticated form of creation. Plants have an advantage over minerals - they sprout and grow. However, if they are cut off from their source of life, they will decay and become even less useful than minerals. Animals have an even greater advantage - they are alive. However, when they lose their life, they become even more rotten and useless than dead plants. Humans have the highest quality - they speak. This gift of speech, and the thought behind it, allows them to reach the highest heights. Unfortunately, when people disregard their humanity by misusing their gift of speech, they abandon any advantage that they have over animals. Therefore, they revert to nothing more than their body. When the human body loses its source of life, it is the most useless thing in the universe. Worse than this, improper speech can cause massive destruction, more than any animal, vegetable, or mineral.

This concept is reflected in the laws of *tumah* of animals and people. Live animals do not become *tomei* at all. Even when they die, their *tumah* is very weak, lasting just until the end of the day. Contrast this with the *tumah* of human beings listed in Parashios Tazria and Metzora. People can become *tomei* even while they are alive. The *tumah* of *metzorah* can last for weeks or months! We learn from this that a person is composed of two extremes: body and spirit. The choice is his, which side to strengthen. If he lives for his *neshama*, using his thoughts and speech to serve Hashem, then he will become the highest of all creations. On the other hand, if he lives for his body, *chas v'shalom*, he will sink to the lowest of the low.

Kinderlach . . .
 Do you want to be first or last? Do you want to be on the top or the bottom? The choice is yours. If you use your most precious gifts, thought and speech, to learn Torah, do mitzvos, and come close to Hashem; you will be on top of the world. You can reach a *madrayga* (spiritual level) that is beyond even the Heavenly Angels. You live for your *neshama*, which was created first. Therefore, you will be counted among the first ones. One who does the opposite, *chas v'shalom*, and misuses his gift of speech, drags himself down to the bottom. He is last, created after the lowest plants, animals, and rocks. Where do you want to end up? On top, *B'eizrass Hashem*.

High or Low?

"Do you want to see how great I am?"

The man is a little taken aback. He has never heard anyone brag like that.

"Okay."

"Watch me eat this food."

The bragger proceeds to gulp down a thick sandwich and a bottle of soft drink.

"What do you think of that? Great, isn't it?"

The man looks a little puzzled.

"My mouth chewed all that food. My esophagus carried it down to my stomach. Now my digestive juices are taking care of it, separating out the minerals that my body needs, delivering them to the right organs, and getting rid of the rest. Isn't that a great feat?"

"It is, but..."

"Look at that old man over there. He can barely eat. Hey, old guy! Do you want a nice big sandwich? I'll bet you do, but

you can't eat it because you're too old. Eat your heart out instead."

The onlooker is shocked. How can a person be so far out of reality? Is he really proud of his stomach? It certainly is a wondrous creation however; it has nothing to do with him. Hashem made it and gave it to him. How can he be so proud of it?

☪ ☪ ☪ ☪ ☪

This story presents an extreme example of the type of bad *middos* (character traits) that bring on the plague of *tsoraas*. The purification process from the *tumah* (spiritual impurity) of *tsoraas* includes bringing cedar and hyssop wood. Cedar is a very tall tree, and hyssop is a very low bush. Rashi explains that the *metzorah* arrogantly raised himself high like a cedar tree; therefore, to become *tahor* (pure) he must lower himself like the hyssop.

The Sefas Emmes takes a little deeper look. Why does the *metzorah* have to bring cedar wood? Isn't it enough to bring hyssop, the low bush, to remind him to be humble? The Torah is teaching him a lesson. It is precisely this egotism that is so low. He was so proud of nothing. That itself is the lowliest *middah*. The opposite is also true. Humility, holding yourself low, is the most exalted *middah*. The morning prayers state, "He lowers the proud and lifts up the lowly." If Hashem is ultimately going to exalt him, why did He initially make him low? Because Hashem always wants him to retain an aspect of that lowness. He should always realize that he is ultimately nothing. All of his greatness and accomplishments come from Hashem. That is true humility.

The opposite is also true. "He lowers the proud." Because of their pride, they fell low. That is the lowliest *middah* of all, to exaggerate your role in your accomplishments. That silly man in the story actually thought that he was responsible for his stomach working. Every act of false pride contains at least some of his type of foolishness.

Kinderlach . . .
 Humility is the highest *middah*. Our greatest people are the most humble. How can this be? Don't they realize that they are exceptional? Of course they do. However, they do not attribute their accomplishments to themselves, rather to Hashem. They realize that The Almighty gave them everything. All of the honor is His. They consider themselves fortunate and perhaps unworthy of His wonderful kindness. Therefore, they are eternally grateful to Him. The lowest are truly high.

הגדרת לבנר

פרשת מצורע

גבוה או נמוך?

"אתה רוצה לראות כמה אני גדול?"

האישה הופתעת מעט. מעולם לא שמע מישהו מתרברב בצורה כזו.

"בסדר."

"הסתכל איך אני אוכל את האוכל הזה."

המתרברב זלל כריך עבה וגמע במהירות בקבוק שתייה.

"נו, מה אתה חושב על זה? גדול, אה?"

האישה היה מעט נבוך.

"הפה שלי לעס את כל האוכל הזה. הוושט העביר אותו לקיבה. כעת מיצי העיכול שלי מטפלים באוכל, ומפרידים ממנו את החומרים שהגוף שלי זקוק להם. מערכת העיכול מעבירה אותם לאיברים המתאימים, ומפרישה את הפסולת. האין זה מבצע אדיר?"

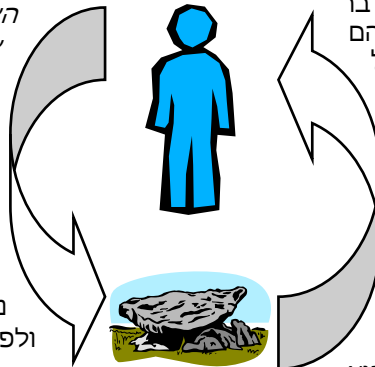
"כן, אבל..."

"הסתכל בזקן ההוא שם. הוא בקושי יכול לאכול. הי, זקן! אתה רוצה כריך גדול ומשביע? אני בטוח שאתה רוצה, אך אתה לא יכול לאכול אותו כי אתה זקן מדי. תאכל את הלב במקום זה."

הצופה הודעו. כיצד יכול אדם להיות כל כך מנותק מהמציאות? האם הוא באמת מתגאה בקיבה שלו? הקיבה היא אמנם יצירה נפלאה, אך אין קיומה תלוי בו. ה' הוא זה שברא אותה ונתנה בתוך אותו אדם. כיצד הוא יכול להתגאות בה כל כך?

סיפור זה הוא דוגמה קיצונית לסוג של מידות רעות שיכולות להביא צרעת על האדם. תהליך ההיטהרות מטומאת הצרעת כוללת הבאת עץ ארז ואזוב. הארז הוא עץ גבוה, והאזוב הוא עץ ארז, נמוך. רש"י מסביר שהמצורע התגאה כמו עץ ארז, ולפיכך כדי להיטהר עליו להשפיל עצמו כמו אזוב.

השפת אמת מעמיק בזה עוד יותר. מדוע על המצורע להביא עץ ארז? האין זה מספיק שיביא את האזוב, שיזכיר לו שעליו להיות עניו? התורה באה ללמד אותנו שדווקא ההתגאות שלו היא הדבר השפל. הוא מתגאה על שום דבר, זו מידה שפלה מאוד. ולהיפך: הענווה היא דווקא המידה הנעלה ביותר. בתפילת שחרית אנו אומרים "משפיל גאים ומגביה שפלים". אם ה' התכוון מלכתחילה להגביה את השפלים, מדוע השפיל אותם? ה' עשה זאת כדי שאותו אדם תמיד ישמור על תכונה של שפלות; שתמיד יבין שהוא בעצם כלום, ושכל גדולתו והשגיו באים מאת ה'. זוהי הענווה האמיתית. וכן בעניין "משפיל גאים". הגאים נופלים בגלל גאוותם. זוהי המידה השפלה ביותר – להגזים בחלקך בהישגים שהשגת. אותו אדם חסר דעת בסיפור באמת חשב שהוא זה שמפעיל את קיבתו שלו. בכל תופעה של גאווה בלתי מוצדקת יש משהו מסוג זה של סיכולות.

ראשון או אחרון?

מה הקשר בין סוף פרשת שמיני לתחילת פרשת תזריע? סדר הדברים בתורה איננו מקרי, חס וחלילה; ולכן ודאי יש סיבה טובה לכך שפרשת תזריע מופיעה מיד אחרי פרשת שמיני. הספר "ממעמקים" מקדיש פרק שלם לשאלה זו. פרשת שמיני מסתיימת בסימני הטומאה של בעלי החיים. פרשת תזריע פותחת בסימני הטומאה בבני אדם. רש"י מוסיף ואומר שכמו שהאדם נברא לאחר בעלי החיים, כך גם החוקים הנוגעים לו נכתבו לאחר החוקים הנוגעים לבעלי חיים (ויקרא י"ב, ב').

תשובה זו מובילה אותנו לשאלה הידועה: האדם הוא נר הבריאה, ולפיכך היה עליו להבראות ראשון ולא אחרון. מדוע נברא הדבר החשוב ביותר דווקא בסוף? התשובה לכך נוגעת למהותו של האדם – לנשמתו. יצירת הצד הרוחני שבו קדמה ליצירת הדברים הרוחניים הנעלים ביותר – למעשה המרכבה! זוהי מחשבה המעוררת יראה. האדם נברא גם ראשון וגם אחרון. נשמתו נבראה ראשונה, ומקורה בעולמות העליונים ביותר, וגופו נברא אחרון, השפל ביותר מבין הברואים. דבר זה מוביל אותנו לשאלה נוספת. אנו סוברים שגוף האדם הוא יצירה מורכבת ונהדרת. מדוע הוא מכונה אם כן השפל מכל הברואים?

הנצי"ב, בפירושו לשיר השירים, קובע כאן עקרון חשוב מאוד. ישנם ארבעה סוגי ברואים: דומם, צומח, חי ומדבר (האדם). העצמים הדוממים (אבנים וכדומה) הם נבראים פשוטים ביותר. לצמחים יש יתרון על העצמים הדוממים – הם יכולים לצמוח ולגדול. לבעלי החיים יש יתרון גדול עוד יותר – הם חיים. אך כאשר הם מתים, הם נרקבים ונהיים חסרי תועלת יותר מצמחים מתים. לבני האדם יש התכונה הגבוהה ביותר – הם מדברים. המתנה של הדיבור, והמחשבה שמאחוריה, מאפשרת להם להגיע לגבהי גבוהים. אבל, כאשר אנשים אינם משתמשים נכונה במתנת הדיבור שניתנה להם, הם מאבדים את כל היתרונות שיש להם על בעלי חיים, ומה שנשאר להם הוא הגוף בלבד. כאשר גוף האדם מאבד את מקור החיות שלו, הוא הופך לדבר חסר ערך לגמרי. וגרוע מכך, דיבורים פסולים יכולים לגרום לזנזן עצום, יותר מאשר כל בעל חיים, צמח או עצם דומם.

תפיסה זו באה לידי ביטוי בדיני הטומאה של בעלי חיים ואנשים. בעלי חיים, כשהם בחיים, אינם נטמאים או מטמאים כלל. גם כאשר הם מתים, טומאתם איננה חמורה, ומי שנטמא מהם, טומאתו נמשכת רק עד סוף אותו יום. אך אם נסתכל בדינים של טומאת האדם המופיעים בפרשת תזריע, נראה שבני אדם יכולים להיטמא גם כאשר הם בחיים. טומאת המצורע יכולה להמשך שבועות וחודשים! אנו לומדים מכך שהאדם מורכב משני דברים קיצוניים: גוף ורוח. והבחירה בידו, איזה מהם לחזק. אם הוא חי בשביל הנשמה שלו, ומשתמש במחשבותיו וביבורו כדי לעבוד את ה', אזי הוא יהיה הגבוה מבין כל היצורים. ומצד שני, אם הוא יחיה בשביל גופו בלבד, חס ושלום, הוא יגיע לשפל המדרגה.

ילדים יקרים ...

האם אתם רוצים להיות ראשונים או אחרונים? האם אתם רוצים להיות למעלה או למטה? הבחירה בידיכם. אם אתם משתמשים במתנות היקרות ביותר שלכם – המחשבה והדיבור – כדי ללמוד תורה, לקיים מצוות ולהתקרב אל ה', תהיו ברום המעלה בעולם. אתם יכולים להגיע למדרגה רוחנית גבוהה יותר אפילו מהמלאכים. אתם חיים בשביל הנשמה, שנבראה ראשונה, ולכן אתם נכללים בין הראשונים. מי שעושה להיפך, חס ושלום, ומשתמש במתנת הדיבור לרעה, גורר עצמו לבור תחתיות. הוא האחרון. הוא נברא האחרון, לאחר הצמחים, בעלי החיים והאבנים. לאן אתם רוצים להגיע? למעלה, בעזרת ה'.

ילדים יקרים ...

הענווה היא המידה הנעלה ביותר. גדולי כל דור הם גם הענווים ביותר. כיצד זה יכול להיות? האם אין הם יודעים שהם אנשים יוצאי-דופן? ודאי שהם יודעים. אך הם לא מייחסים את הישגיהם לעצמם, אלא לה'. הם יודעים שה' הוא שנתן להם הכל. וכל הכבוד שייך לו. הם שמחים בחלקם, וחוששים שמא אינם ראויים לחסדיו הרבים. ולכן, הם תמיד אסירי תודה לו. השפלים הם הגבוהים באמת.